

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрі:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Ну, прецінь раз!...

Прецінь вже раз осточортіло «Дьлу» грати в консолідаційну дуду, щоби москвофіли танцювали — по голові народовцям. Не раз і не два ми підносили всі ті шкоди, які наша народна справа поносить через консолідацію народовців з ренегатами, та виказували ті яркі і незбиті події, що ставали явним доказом, як москвофіли починають консолідацію, як они використовують її для своїх деструктивних цілей і як ширять деморалізацію у нашій суспільности, вихвалюючи все, що московське, а гудячи, зменьшаючи і безславлячи все, що українсько-руске. А «Дьло» мовчало довго, довго і з терпеливостію, гідною ліпшої справи, принимало моральні поличники від своїх союзників з табору «Галічаніна». Се очевидно збільшало лише безличність і гордість галицьких перевертнів і они стали чим раз беззглядніше виступати против всего, що українсько-руске. Ну і нарешті «Ділови» терпець урвав ся... оно виступило зовсім рішучо против кацапні, хоть як на перший раз має на думці лише львівський генеральний штаб москвофільський. Але нині знає у нас кождий, що власне через консолідацію ся виключно львівська агентура російська стала тепер штабом, котрий сам тепер розпоряджає агентствами на провінції і в деяких повітах здобув собі вплив і значінє, ба навіть перевагу у кермованю наших народних справ. Тому між стрічками статі «Дьла» треба додумувати ся неясного ще і несмілого, але рішеного звороту против всіх тих отвертих і закаптурених ворогів нашої національної ідеї, що то прозивають

ся «старими», «твердими», чи «консервативними», а на ділі суть лише «позірними» Русинами, бо цілим своїм єством стремлять у великорускій ідеї, у надії на поміч звідтам, у вірі на будучність нашу в злуці з тим кольосом. І як львівський штаб отверто, письмом і словом, так само і ті «тверді» скрито а без впину старають ся нівелювати все, що може нас різнити, а все розривати і заводити, що могло би їх зблизити до Росиян. А хто знає, чи не більшу шкоду наносять нам ті закаптурені «тверді» і «старі», як львівський штаб, що вже отверто вірик ся рускості і приняв російський язык і російську ідею.

Але прочитаємо уважно, як в згаданій статі п. н. «Послідна дошка ратунку» само «Дьло» малює своїх союзників:

Товариство «Просвіта», як і взагалі просвіта руского народу, має не тільки в п. Целецькім і в его товаришах сердечних приятелів, але і в тих перевертнях руских, котрі мають з одної сторони на стілько витерте чоло, що своїм ренегатством явно чваняють ся і зуть его твердим патріотизмом, а з другої сторони довели до такої досконалости своє лукаве лицемірство, що на жаль находять і серед простого народу людей темних і простодушних, котрі дають віру тим вовкам в овечій шкурі, і серед рускої інтелігенції людей засліплених чи короткозорих, котрі не добачують, до чого веде і на чім мусить покінчити ся ледача робота тих славних патріотів.

Маємо на гадці, як се всякий легко зрозуміє, львівський генеральний штаб москвофільський. Поспитайте о результати їх народної роботи: нема нігде і сліду. Поспитайте о саму їх роботу: крім нікчемної агітації, котра народови приносить лише шкоду, иньшої роботи у них не видно.

В небезпеченстві, грозячим загладою рускому народову в Галичині, злучила ся вся інтелігенція руска до згідної оборони народу перед завзятим а могучим ворогом. І закинено спори сторонництв руских за дрібницї, і пішла жвава, згідна праця скрізь по краю. За багато треба би писати, коли би ми хотіли указати на успіхи(?) тої згідної праці на поли просвітнім, економічним і національним за послідній рік. Успіхи ті, загально знані(!?) переймають кождого щирого Русина радостію і дають слухну підставу до надій на красшу долю нашу(!). Але се очевидно генеральному штабови москвофільському не на руку. Виступати явно і ясно против згоди Русинів він не сьміє, бо знає, що тут було би єму аминь; але за те скрито та лицемірно рие з тим більшою силою і завзятем. На воловій шкурі не списав би всіх нікчемностей, якими пописує ся той штаб хоч би тільки в сїм посліднім році, щоби лиш розбити згоду Русинів, котра єму стала такою солюю в оці. Але у всій его геростратовій роботі прозирає скрізь, мов червона нитка, війна против фонетики. Знесене фонетика є мов би то послідною дошкою ратунку для руского народу. Руский нарід пропаде через фонетику, як пес на ярмарку. А властиво річ має ся так, що війна против фонетика є послідною дошкою ратунку для москвофільського штабу: не буде тої війни, — то і сам штаб не має рації істнованя.

Як вже давніше з тухлої нори того штабу вийшов був оклик, щоби Русини посілали своїх дітей радше до шкіл німецьких або й польських, ніж до рускої гімназії, де учать не по великоруски: так тепер, коли патріотичне духовенство руске в обороні прав рускої мови постановило не принимати від урядів польських писем, видав той штаб оклик: «ліпше привимати польські письма, ніж рускі, писані фонетикою!»

Відтак розказує статя історію заведе-

12

Беата і Гальшка

історична трагедія в 5 актах
з другої половини XVI. віку
Льва Лопатинського.

(Дальше.)

СЦЕНА VIII.

Беата, сестра старша і сестра молодша.

Обі сестри. Laudetur Jesus Christus!

Старша. Ласкава княжна хотять передати мені вота?

Беата (встає). Поможіть мені перенести скрині.

Старша (до молодшої). Сестра не чує? Прощу рушати ся скорше. (Виходять всі до другої келії і вертають пхаючи тяжку скриню на колесах). А найліпше вотивати до Пречистого Початя непорочної Матки Боскої, Марії Панни. Єї олтар у нашій каплиці вславив ся чудесами).

Беата. А тепер будьте сестри ласкаві ще другу.

Старша. Алеж просимо дуже, ласкава пані! (до молодшої) Най сестра звиває ся скорше. (Беата і молодша виходять).

Старша (пустила ся іти, але остаєть на сцені, ловить з привички за чотку, але пускає їх і складає руки до млинка; між тим поправляє безнастанно рясю. Коли прикотили скриню, каже) А ще варто до сьвятого Домініка вотивати і розпятого Хтиста, хто має до Него особливше набоженство.

Молодша. Якій то тяжкі ті скрині!

Старша (оприскливо) Прощу не перебивати. Най сестра поможе відчинити віко (відчиняють і через хвилю остовпіли на вид скарбів). Ах, що тут за богацтва, які безмірні скарби! Богато я чула про скарбницю Острожских, а не думала, що доведеть ся оглядати єї власними очима. — Що там у тій чорній шкатулі?

Беата (витає диядем). Се весільний подарок мого небіщика чоловіка.

Старша. Памятаю, памятаю великого князя Ілію, — я була тоді в Варшаві — гарна була до вас пара! — А там що на боці, мов срібна бляха?

Беата. Срібна збруя Острожских. Другу таку збрую разом з иньшими дорогоцінностями записав небіщик Ілія Печерский Лаврі, де казав похоронити свої мощі.

Старша. Єзус, Марія, Юзеф! Тій шизматичкій печері? (до молодшої) Сестра не здивовала ся?

Беата. Тож другу збрую і половину скарбів я офірую на річ вашого монастиря за спасене его душі і за щастє новоженців.

Старша. Бог вам заплатить, дорога княгине, у сїм житю, а у тім дасть вам царствіє небесне і блаженство вічне. Аминь!

Беата. Але під условієм, що заховаєть тую другу скриню ненарушену і будете єї боро-

нити против всякого цілою повагою вашого чернечого стану.

Старша. В нашім монастири добро ваше безпечно, а воля ваша, ласкава княгине, сьвята для нас.

Беата. Се письмо, що передаю вам власноручно (дає що написала), назначає правного властителя сеї скрині (показує на другу скриню). Тут находять ся гроші в готівці, золота і цінне каміня, послідні останки великого острожского скарбу, котрі тепер належать до княгині Слукової, моєї дочки і до князя Слука, мого правдивого і єдиног зятя.

Старша (зворушена). Не п оводіть ся, сьвітла пані, любовю материньского серця, не ограбляйте себе з того величавого маєтку.

Беата. Все посв'ячу, послідний вдовин гріш віддам, житя власного укорочу, але переведу свою волю. За тільки сліз, страданя, пониженя, — тільки одної хвилини триумфу, одної години пониженя мого ворога! (бере диядем) Ті клейноти, що були сьвідками моїх подвигов на сьвітлх сальонах, най тепер побачать мою побіду у темній келії. (накладає на голову).

Молодша. Вже вертають з костела.

Старша. Ми мусимо віддалити ся. Laudetur Jesus Christus! Ті скрині кажу зараз забрати і заховати на жіночій крилі кляштору в безпечній пивниці.

Обі. Laudetur Jesus Christus! (виходять). (Далі буде).

ня фонетики в виданнях «Просьвіти», як ся ухвала запала на загальних зборах без жадного польського впливу зі сторони сойму, або звідки инде, і як москвофіли чіпають ся сеї фонетики, як послідної дошки ратунку, щоби могли агітувати против «Просьвіти», підкупувати, спиняти і безчестити народну роботу.

До якого безглуздя—каже «Дѣло»—доходить той штаб у своїй агонії, досить указати на «десять заповідий для русских хлопів», які звістний Іван Политика, дурноватий командир штабу, помістив в 1. числі «Русского Слова» з сего року. А до яких результатів доводить тот не совісна агітація москвофільського штабу, досить указати, що запоморочений нею «русский патриот» не соромить ся прилюдно виступити з гадкою, що єдиний ратунок для Руси — се скасоване парламенту і... фонетики!

І при кінці звертає ся стаття з наукою до патріотів, котру треба би тричі підчеркнути, бо се наука до якої дійшло «Дѣло» по шестилітнім болючим досвіті, що наш народний організм покрив густими і заразливими ранами і підкосив єго силу самосвідомости. Жаль, великий жаль, що політики з «Дѣла» потребували аж такого довгого часу, стілько заводів і упокорень, щоби піти по розум до голови, але ліпше пізно, чим ніколи — ліпше що сталося оно нині, чим би мало статись завтра, або ще пізнійше.

А наші справдішні патріоти, каже «Дѣло», такі податливі, що прислухуючись подібним безглуздим теревенням, мовчать навіть на прилюдних зборах — для сьвятої згоди! Е, ні, панове! Тут кінчить ся «сьвята згода». В таких разках треба штабовцям без пощади в ту мить добре змити голову і показати людям, що се вовки в овецій шкурі, що они лиш в обороні свого грішного житя імають ся послідної дошки ратунку; а людям, замороченим тою несовісною агітацією недолюдків, треба отворити очи, що слухаючи штабовців, ідуть самі і ведуть нарід не до добра, а на загибель. Не о бубки нам тепер сварити ся, а в згоді працювати для добра народу.

Наші патріоти не раз хибно розуміють так зв. консолідацію. Она нас обовязує до згідної праці для добра народу, передовсім в справах політичних і економічних. Але коли хто своїми недорічними «обідженнями» національними каламутить сю згоду і спинає сю працю, то геть з ним, — за двері з нашої хати!

Річ пос. Вахнянина в обороні тов. «Просьвіти».

Висока Палато!

Я вже торік, коли з тої самої сторони піднесли ся заміти проти видавництва «Просьвіти», мав нагоду сказати, що жалую кожде товариство і кожного чоловіка, котрий поставив собі за задачу, витягати чорні картини з історії і через ті чорні картини старати ся просьвічати нарід. Я тоді сказав також, що прикро мені, що товариство, до котрого заснованя я перший приложив руку, тут і там за мало уважає на свої видавництва, так, що в ті видавництва входить часом щось не конче відповідного дійсним інтенціям статута сего товариства.

Я для того і пристав минулого року на резолюцію, щоби поручити красьвому виділови рід контролі над видавництвами товариства. Так Преосвященный епископ Чехович дав тут приреченє, що і він з своєї сторони буде впливати на те, щоб случайно в книжочки «Просьвіти» не увійшов предмет, що мав би на ділі ярити суспільність. Не маємо тут случайно межі собою Преосвященного епископа, але в імени єго можу заявити, що Преосвященный точно вивязав ся з свого приреченя, що з відпрезесом сего товариства зараз по торічній пригоді говорив і що вложив єму справу книжочок «Просьвіти» на серце. Я не входжує в се, чи красьвий виділ виконав точно обовязок вложений на него соймом, або ні? Се справа красьвого виділу. Але наколи кр. виділ за минулий рік виплатив «Просьвіті» субвенцію, то вже певно мусів пересвідчитись, що інкримінована тепер книжочка «Про-

панщину» не є так страшна, як поважаний акузатор тут нам єї представив. Не входжу вже в се, що ся книжочка перейшла державну цензуру. Стоїмо перед фактом, що в тім соймі найшов ся ще острійший цензор.

Я перепрашаю, але мушу забрати трохи більше часу в Палаті, бо мушу докладно розказати цілу основу інкримінованої книжочки і рішучо відперти зроблені заміти. Справа ся є і поважна, і болюча, так, що трохи ширше треба про неї проговорити.

Інкримінована книжочка толкує про панщину. Що панщина була не легким тягарем для стану селяньського, про се пос. Целецкий мабуť сам знає з історії. Рівнож знає він, що панщина була на цілім обшарі європейскім. Не була се установа, нами видана. Була она на заході в Німеччині, в формі так званої Leibeigenschaft. З Німеччини приїшла она до Польщі яко «польске» право пана над хлопом, а ми, сполучені відтак з Польцією, дістали те добро також собі. Від сего часу селяньський стаң мусів працювати на панів.

Наколи нині хтось про ті часи згадує, то се не значить ще, щоби хтось підбурював селян. Читаючи таку книжочку скаже хіба: не добрі се були часи, добре, що минули ся! Наколи поважаний пос. Целецкий книжочку «Про панщину» був би прочитав докладно, то був би дочитав ся, що книжочка розрізняє дуже докладно між добримі а лихимі панамі. В доброго пана робив собі селянин цілий тиждень, а панови в суботу, а в лихого робив цілий тиждень панови, а собі в суботу. Три дни були призначені законом, але не всюди — сказано там — лихі економи держали ся закона. День роботи числили за половину. Згадка про се не є ще підбурюванєм.

Дальше говорить ся в тій книжочці, що економи рахували людям відроблені дни в часі недільного богослуженя. Чи і се значить підбурювати? Ні! Мені здає ся, що тим ми і нині гіршили ся дуже.

Дальше підніс пос. Целецкий заміт, що згадана книжочка покликуює ся на розправу кн. Любомірского о положеню селян в Польщі в віках 16 до 18. Чи в тім має лежати crimen laesae majestatis? Чи се значить підбурювати? Таж кн. Любомірський вірно представляє сумні тодішні суспільні відносини. Чи тим можна було солбанити ся?

В книжочці «Просьвіти» оповідає ся дальше про цїсаря Йосифа II, про знесенє невольництва та про те, що цїсар сей означив обовязки хлопа супроти пана. Дарма — сказано там — не всі пани слухались постанов цїсаря тим менше, що постанови Йосифа II. були баламутні і можна було їх всяко толкувати. Чи може в тім лежить підбурюванє? Акузатор, пос. Целецкий, гіршить ся ще тим уступом в книжочці, де сказано, що хлопам не вільно було учити ся, хіба що хтось учив ся крадькома, вечерами. Чи пос. Целецкий не знає, що селянин в тих часах без призову пана не міг ходити до школи? Селянин був чейже привязаний до землі, котру управляв. А наколи утік з рілі, то єго карано дуже строго.

В книжочці про панщину є також згадка про тих ємісарів, що вештали ся по Галичині в літах від 30 до 48 року і підбурювали хлопів проти панів. Є там бесіда про Ценглевича, Попеля і других, що в сорокових роках під церквами намовляли людий до бунту, обіцюючи їм за те дарувати панщину. Але в книжочці сказано також, що селяни не слухали сих ємісарів і не збунтовали ся проти панів. Чи може сим уступом згіршив ся пос. Целецкий?

В дальших уступах говорить ся вже про розвій рускої літератури, почавши від Шашкевича аж до найновіших часів; про повстанє конституції і о скілько Русини брали в ній участь. Але пос. Целецкий солбазнив ся ще тим, що при згадці про знесенє панщини не згадано про тих панів, котрі перед 1848 роком мали намір знести панщину.

Ось тут показує ся дуже наглядно, що пос. Целецкий не читав докладно книжочки, котру інкримінує. Бо як був би єї читав, то був би дочитав ся там уступу, в котрім виразно згадує ся про станові сойми з сорокових літ і про внесенє Країньського та Весоловского, котрі допрагали ся знесеня панщини за викуп вже перед

1848 роком. Книжочці «Про панщину» можна закинути, що она на скрізь австрійска, династична, монархічна, льояльна та антиреволюційна. Але їй не можна закинути, що она підшує селян проти панів.

Показує ся протє, що пос. Целецкий вирвав з згаданої книжочки кілька уступів, зрозумів їх хибно та вломив в них тенденцію, якої там зовсім нема. Если пос. Целецкий солбазнив ся тим, що до просьвітної книжочки взято тему не конче відповідну, то я признаю єму рацию. Я признаю ся, не люблю витягати чорні картини з бувальщини. Я волю сьвітліїші, такі, що ободряють, загівають душу і облагородняють чоловіка. З нас кождий, здає ся, є того самого пересвідченя. Але — на жаль — такі картини єуть в історії кожного народу. Як би ми зайшли в хату німецкого селянина і заглянули в єго бібліотеку, ми найшли би там певно історію т. зв. «Leib-igenschaft», історію хлопських воєн в часі реформації та історію кєрвавої 30-літньої війни. А деінде найшли би ми книжочки про кроваві діла Марії або Кромвеля, Альби і т. д. Мені і здає ся, що історія має задачу, учити потомство, щоб оно не понадало в гріхи своїх предків.

Пос. Целецкий має мабуť за віжні нерви і дльтого лишє доглянув ся в тій книжочці «Просьвіти» річній, котрих там на ділі не було і нема. Інкримінацію протє про ширенє ненависти селян до панів через сю книжочку мушу рішучо відперти.

Засади і організація сільських кас щадничих і позичок системи Райфайзена.

(Дальше.)

Если не найважійшим, то однак часто найбогатшим жерелом, з котрого спілки Райфайзенівскі черпають потрібні їм до обороту фонди, є затяганє позичок. Ходить протє о се, чи спілки мають услівя до узисканя від капіталістів дешевого — бо о таким лиш може бути мова — кредиту. Так теорія, як і практика дає на се питанє стверджаючу відповідь. Теорія, з легко вже зрозумілих причип.

Дешевий і обильний кредит залежить від довіря до довжника, довіря так в матеріяльній підставі єго господарства, як і моральній особисті прикмети. Під обома тими взглядами дають спілки Райфайзенівскі можливо на певнійшу поруку. В першій напрямі дльтого, що члєви солідарно ручать цілим своїм майном, а майно то є в більшій часті нерухомє і то в землі, не нараженє на скорі і необчислені зміни в вартості і легке знищенє. З другої же сторони спілка засадами і організацією своєю дає всякі поруки, що фондами своїми осторожно і розумно буде обертати, уживаючи їх на полішенє господарства своїх члєнів, позичаючих гроші, і наглядаючи, щоби уділений довжникови кредит був в відповідній спосіб ужитий, в чім не знайде перепони, бо обсяг спілки є малим і заряд знає обставини і поведенє своїх члєнів. Через економічне ужитє кредиту ростє вартість господарства члєнів, а через се знов на відворот підносить ся реална порука для вірителів спілки, бо майно члєнів вобі вийшло ся що найменше о вартість позиченого і в господарство вложеного капіталу.

Досьвід ствердив цілковито той теоретичний вивід. Природна річ, що сейчас по завязаню ся спілки, заряд мусить поборювати деякі трудності і докладати не раз усильних старань, щоби знайти капіталіста, готового підкористними для спілки услівями позичити їй гроший; але скоро спілка на добре урядить ся і вийде в регулярне житє, напливають до неї капітали в достаточнім числі, радо на так певну гіпотєку уміщувані, чого доказом скорий зріст капіталів, якими спілка вкоротці по своїм основаню зачинає оперувати. Ліпших єще доказів ствердженого практикою довіря капіталістів до спілок Райфайзенівських, подали в Німеччині воєнні літа 1866 і 1870. Бо коли з много пільних інституцій кредитових, н. пр. з Товариств задаткових винимано гуртовно капітали, спілка Райфайзенівскім не лишє їх не відбирало, але противно подавано більше, ніж они були в силі привнати і потребовали, а то з очевидної причини. Земля бо, будучи головною частиною майна солідарних ручителів спілки, найменше під-

лягає утраті на вартості і небезпечности зниження через воєнні нещастя; селянство найлегше може видержати критичні хвилі.

О даровизнах і запомогах не годило-б ся майже згадувати, бо они відобрають виімкову і зовсім побічну роллю в спілках Райфайзена. Райфайзен є їм засадничо противний, бо нарушають ідею самопомочи, якою спілки єго системи повинні поводити ся. Субвенції і даровизни перемінювали би їх на інституції добродійні, але не в тим значіно, яке їм основатель хотів над ти і зберегти. Інституціями добродійними і гуманітарними суть спілки Райфайзенівські справді, але добродійств не уділяють даром неначе милостино і ласку, лише подають помічну руку тим, котрі хотять ся піднести, самі же суть за слабі і безсилні, шоби своі наміри доконтати. Затрата енергії і оспалість була би наслідством впираня спілок через уділюване їм субвенцій і даровизн. Члени і заряд спілки вмисто докладати ревности і звертати свою увагу на се, поопускали би руки і легковажили би свої задачі і обовязки. При основаню спілки відповідна поміч на перші конечні видатки, особливо книжки касові і инші друки може мати місце, і не лише, шо не є шкідною, але противно пожаданою, бо для спілки розпочинаючої сей перший видаток справляє не малу трудність і часто пожирає цілий або більшу часть зиску першого року, а нераз і перших кількати літ. Вирочім спілки о власних силах повинні ся удержувати і розвивати.

Вісті політичні.

Угодові конференції межі австрійским а угорским правительством розвіяли ся на ново. Президент Сель перебував знов у Відні і конференції з гр. Туном та спільними міністрами Каляем і Голуховским, але до якихсь додатних вислідів не прийшло. Трудности в поладженю спільних справ обох частий держави виходять з неполаджених народних спорів в Австрії. Ті спори не притихають, а повстають нові, хоть жерело їх одно: язикова справа. N. W. Tagblatt доносить з Триесту, шо адвоката компната Істри і Триесту вислала до міністерства справедливости меморіал з протестом против уживаня словінського язика при судових розправах і вписах до ґрунтових книг. В долішно-австрійским соїмі ухвалено резолюцію за дофненем язикових розпоряджень, як необходимым услівем для парламентаризму і для интересу держави і династії та з протестом против розпоряджень на підставі §. 14. Збори народних радикалів німецьких у Відні видвинули явво ірідентський оклик панігерманізму, а ціла діяльність їх агітаторів звернена на розширене сеї ціліни, яка ділить нині народи Австрії.

З Грацу доносять, шо вчера відбули ся там збори мужів довіря німецької оппозиції в Стірії, шоби уложити свої народно-політичні постуляти. На тих зборах були присутні: пп. Гоценбургер, Веленгоф і гр. Штірк, котрі предложили вже готовий еляборат. Шо по тим елябораті не можна надіяти ся нічого доброго, се розуміє ся само собою, але поки-шо нема про се ближших вістей,

Новинки.

— **Поминальне богослужене** за упокій бл. п. о. Алексея Тороньского відбуло ся в четвер 30. с. м. о 9-ій годині рано заходом родини.

— **Регулямін ригорозів фільозофічних** в Австрії змінив міністер просвіти, а зміна зачне обовязувати від року шкільного 1899/1900.

— **Дипломований інжинір.** Міністерство залізниць зарядило, шоби тих залізничних інжинірів, котрі окрім окінчення технічних студій на одній з державних висших шкл політехнічних зложили також т. зв. «іспит дипломований», титуловано у внутрішній службі залізничній виразно: «дипломований інжинір», а то для відвіжнення від тих інжинірів, котрі хотять укінчити технічні студії, а зглядно зложили два державні іспити, не посідають однак третого або дипломового іспиту інжинірського.

— **Post festum.** Свого часу хвалило ся «Діло», а за ним пієла консолідаційної поведінки «Галічанін», шо з нагоди устроя поминального богослуженя за б. п. селянина Стасюка ініціатори здобули ся на великий подвиг, бо вислали запрошенє на се богослужене між многими вис-

шими і низшими свїтськими достойниками також до послів Барвіньского, Вахнянина та редактора «Руслана». Як довідуємось, два перші з них не одержали ще сего запрошеня до сегоднє, а редакція «Руслана» удостоїлась єго доперва в четвер 30. марця. Ми — пануючи память б. п. Стасюка — вже сказали своє слово про те богослужене, та одержавши post festum запрошенє, помолимо ся вже не за упокій душі Стасюка, але за виздоровленє душі ініціаторів сеї нефортунної демонстрації.

— **Шо се?** Львівські дневники доносять, шо в пенсіонаті пані Бельської зібрало ся оноді з 50 давних учениць пенсіонату і урадило засновати союз господинь (zwiazek gospodyni), до котрого будуть належати господині міські і сільські(?) а то в цілі економічного піднесеня(?) краю. По сьвятах відбудуть ся в тій справі конференції. — Мабуть дуже нудьгують «міські господині», коли забагли конферувати з господинями сільськими.

— **Школа рілнична в Бережниці.** З днем 1-го липня 1899 розпічне ся новий рік шкільний в краєвій низшій школі рілничій в Бережниці під Стрієм, в цілі вивченя передовсім синів селянських на здатних і практичних господарів. Хто хоче вступити до тої школи як ученик звичайний повинен: 1. Внести найдалше до 30-го мая 1899 поданє до Дирекції тої школи з долученєм: а) метрики уродженя на доказ, шо кандидат укінчив 16-ий рік житя; б) свідощтва шкільного з укінченя з добрим поступом школи народної. Кандидати, котрі викажуть ся свідощтвом, шо укінчили науку доповняючу, будуть мати першенство при рівних инших услівях; в) свідощтва моральности і свідощтва з дотеперішого занятя, по скінченю школи, виставленого властивим урядом приходским і урядом громадским; г) свідощтва здоровля виставленого лікарем. 2. В дни означені Дирекцією піддати ся іспитови вступному, з котрого дирекція осудить, чи кандидат є достаточного умислово розвинений і посідає потрібну науку елементарну, шоби міг належито користати з науки викладаної в школі рілничій. — 3. Сини селян посідаючих власне газдівство мають першенство перед иншими кандидатами. — 4. Ті, котрі хотять отримати безплатне удержанє коштом фонду краєвого, повинні при поданю до Дирекції о приняте долучити поданє о то до виділу краєвого, з долученєм документів доказуючих, шо родичі або опікун не можуть утримати кандидата власним коштом. — 5. Кождий ученик вступаючий до закладу, повинен бути заосмотрений в достаточне біє і дві пари доброї обуви. Ближших відомостей уділити на жаданє Дирекція краєвої низшої школи рілничій в Бережниці, почта Стрий.

— **Еміґрація** до Америки прибирає чим раз більші розміри. Як доносять з Кракова, майже шо дня на тамошнім двірці можна бачити громади руських селян, шо спішать за море. Ті люди виправляють ся з своєї батьківщини без найменшого знаня розкладу залізничних поїздів і з того виходить, шо прибувають до Кракова поїздами, не маючими безпосередного полученя в напрямі до Відня і мусять якийсь час задержувати ся на краківськм двірці. Розкладають ся отже табором під двірцем, а в часі послідних холодних днів зимно так докучало лихо постарати ся для них о захист і виправила як слід в дальшу дорогу. Богато ті люди натерплять ся, заким дойдуть на місце призначеня, де мабуть же їх ще більша недоля.

— **Сторожа над ґробом.** В Лужанах на Буковині повів ся господар з Шипинєць, Микола Козак. То самоубійство викликало серед селян таке огірченє, шо постановили недопустити, шоби висільника поховано на цвинтари, а за те хотіли конче кинути єго до Прута. Коли тіло принесено вже на цвинтар, а орієнтальний парох о. Калинюк відправив молитву, зачали селяни, в числі кількати осіб, галасувати і грозити. Сьвященик видачи, шо селяни готові кинути ся на трумну, заким єі закопають, зачав їх успокоювати, мовлячи, шо гріх знущати ся над трупом, коли єго душа здає перед Богом рахунки і т. д. Настав на хвилю спокій і тіло закопано. Скоро однак сьвященик трохи віддалив ся, селяни кинули ся з лютостию на могилу і одні зачали викидати землю з ґробу, а другі поломили мари, на котрих принесено тіло, і спалили їх на ґробі. Сьвященик не мав иншої ради, лише покликав жандармів, котрі розігнали селян з цвинтара. Від тоді днем і ноцию стоїть над ґробом Козака сторожа, бо селяни відгрозують ся заєдно, шо мусять тіло викопати і утопити в Пруті.

— **Виріб алькоголю в Галичині.** В місяці січни 1899 р. було в руху загалом 114 броварів, в котрих виварено 83.049 гектолітрів пива. Найбільше броварів, бо 13 було в руху в окрузі ярославськм, де виварено 4.531 гектолітрів. В Кракові були в руху 3 бровари (4.868 гект.), у Львові 1 бровар акційний (8.400 гект.). — Горівки виварено в місяці січни в 620 горальнях загалом 8.504.672 степенів алькоголю. Найбільше

горалень є в окрузі жовківськм, бо в числі 74 (1.145.257 степенів алькоголю), найменше (30 горалень) в сьвітцкм (267.500 степенів алькоголю).

— **Жидівска провокація.** Перед найвисшим трибуналом у Відні відбула ся на днях розправа, шо пригадає торичній стан в Галичині. Ходило о се: Дня 21. серпня 1898 в вагоні межі Богумиловцями а Тарновом повстала суперечка межі одним християнином а жидом Аронам Хоцнером. Жид, як звичайно безличний, пірвав ся до бійки, а конєць був такий, шо єго на найближшій стації арештовано і дня 19. жовтня в тарнівськм суді засуджено на 6 місяців тяжкої вязниці за злочин публичного насильства. При розправі виказано, шо жид розпочав перший суперечку і виражав ся цілий час обидливо о християнах. Засуджений вніє відклик до найвисшого трибуналу, котрий зніс приговор тарнівського суду і засудив Арона Хоцнера лише за злочин легкого ображеня тіла на 4 місяці звичайного арешту. Жиди боронив адвокат, жид Фридман.

— **Смерть при роботі.** В середу пополудни в друкарни тов. ім. Шевченка у Львові померла нагло 15-літна друкарска помічниця Михалина Лахтаївна, занята в критичній хвилі численем аркушів паперу. Покликалий міський лікар припускає, шо смерть наступила внаслідок зажитя отруї, ддятого заряджено слідство.

— **Почтова дефравдантка.** В Новім Санчи розпочав ся карний процес против Бронислави Пуржицкої, замужної, матери двох дітей, котра будучи почтмайстринею в Мушині, запомагала ся від кількох літ почтовими грішми. Пані Пуржицка не допускала ся ніяких вирафінованих операцій, але так собі, цілком просто, по господарски, або надавані в Мушині гроші або написавші до Мушини задержувала, виплачуючи ними давнійші почтові залеглости, почім, коли виплинула знов значнійша квота, єі задержувала і виплачувала нею попередні перекази або відсилала на місце призначеня гроші давнійше надані. Дятого лучало ся правильно, шо коли надано гроші в Мушині або до Мушини, грошеві пересилки бодай о кількох днях мүсли спізнити ся (доки не надійшла нова пересилка, з котрої покривано давнійшу), а люди озлоблені писали до дирекції почт зажаленя і рекліямації. Дня 4-го жовтня 1898 заїхав почтовий комісар Турнель на шконтрум і викривши по двох днях, шо на почті діють ся неправильности, зауспендовав паню Пуржицку. Дальші доходження виказали дефравдацію около 2.000 зр. і тепер пані Пуржицка стає перед судом яко обжалована, складаючи цілу вину на недогляд і неввагу.

— **Дрібні вісті.** Довірочна нарада християнських крамарів з повіта золочівського відбуде ся ві второк по латинських сьвятах рано в домі сов. Рожанковського в Золочеві. — Четвертичні загальні збори «Каси задаткової» в Стрию відбудуть ся в четвер 6. цьвітня с. р. о годині 5-ій вечером. — Капітан піонірів в Перемишлі Зіґлер упав підчас муштри з коня так нещасливо, шо зламав собі ногу. — В Бикові під Перемишлем скажений пес покусав одного селянина, котрого відослано до заведуєня д-ра Буйвіда в Кракові. — В Бахірці під Дубецком селянин Творило штовхнув серед суперечки свою жінку пильником в груди так небезпечно, шо та по кількох годинах померла. — Село Пляка коло Пехлярн згоріло в суботу до тла. Огонь підложив один Італіянець з мести за то, шо єго побито і викинено з шинку. — Під Ковном повернула ся на ріці Вілї дня 20. марця лодь з 30 особами, з котрих уратовано лише 8 осіб, прочі згнули.

Телеґрами.

Відень, 30. марця. Wiener Zeitung оголошує цісарське розпорядженє, видає на підставі §. 14. шо-до дальшого побору податків і инших державних оплат, а також шо-до покритя коштів, потрібних на удержанє держави до дня 30. червня с. р.

Лінь, 30. марця. Горішно-австрійський сойм замкнули вчера.

Відень, 30. марця. Fremdenblatt доносить, шо на репрезентантів Австрії в міжнародній, мировій конференції в Газі назначені Рудольф гр. Вельверсгайм і бр. Околішані, теперішний посол при нідерландськм дворі.

Берлин, 30. марця. Nord. Allg. Ztg. доносить, шо Німеччину на мировій конференції будуть заступати амбасадор гр. Міністер і професори університету Шотенґель з Монохії і Цорн з Королівця.

Париж, 30. марця. Францію на мировій конференції буде репрезентувати бувший президент міністрів Буржоа.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд до Львова		Поїзд зі Львова	
посп.	особ.	посп.	особ.
приходить о годині		відходить о годині	
	6-45	6-00	до Підволочиск, Бродів з голови двірця
	7-40	6-05	Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)
	7-50	6-15	Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча
	7-55	8-35	Кракова (Відня, Берліна)
	8-05	8-45	Янова
	8-15	8-50	Кракова (Відня, Варшави)
	9-05	9-15	Скольного, Калуша, Борислава, Хирова
	10-35	9-35	Підволочиск, Бродів з дв. головного
	10-45	9-53	з дв. Підзамче
	1-01	9-55	Белзця, Рави рускої, Сокала
1-30	1-40	10-55	Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави
			Підволочиск, Кієва з дв. головного
1-50		1-55	з дв. Підзамче
2-15		2-08	Іцкан (Ясс, Букарешту)
2-30		2-40	Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),
		2-50	Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ряшів,
			Хабівки чер. Рянів-або Тарнів,
			Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4
	5-00		Ярослава, Самбора через Перемишль
	5-25		
	5-40		
	5-55		
Ніч		Ніч	
	3-04	4-10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)
	3-30	5-20	Лавчного (Мункача, Пешту) Борислава
5-10	6-10	6-30	Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави
		6-40	Кракова (Відня, Берліна, Варшави)
8-45	9-10	6-55	Тернополя з двірця головного
		7-00	Лавчного (Мункача, Пешту)
9-39		7-10	Сокала, Рави рускої
9-45		7-15	Тернополя з двірця Підзамче
9-55		7-44	Янова
		10-05	Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави
		10-40	Кракова (Відня, Варшави, Берліна)
		11-00	Підволочиск, Бродів з дв. головного
		11-27	з дв. Підзамче

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейський різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імпераль) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого род і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Контора виміни і відділ

депозитовий перенесені до

льокалю партерного в бу-

динку банком.

ТОВАРИСТВО

для розвою рускої штуки

стоваришене зареєстроване з ограниченою порукою у Львові, ул. Підвалє ч. 7

виконує всякі праці з обсягу артистичного малярства, різьбарства і золотарства після композицій своїх членів, а іменно: образи релігійні до иконостасів, олтарів, хоругв, на тетраподи, плащениці і пр. і такі-ж образи до комнат; образи світські: історичні, портрети з натури і фотографій, краєвиди, побутові і т. д.; з дерева: кивоти, иконостаси, олтарі, образи і крести процесійні, сповідальниці і пр. і всякі праці золотарські; рівнож украшує внутра церков, виготовляє пляни церков, напліць і пр. і удержує на складі фотографічні репродукції образів руских артистів.

Товариство ручить за стильове, старанне і совістне виконанє.

Цілю Товариства є: підвести нашу штуку і витворити руску школу штук красних. Поручаючи проте се чисто руске Товариство патріотичній опіці нашої П. Т. Публики духовної і світської, надіємо ся, що зволить Она причинити ся до осягнення сеї цілі численними замовленнями, котрі приймає

— виключно лиш Дирекция Товариства. —

З глибоким поважанєм Дирекция.

Товариство не послугує ся агентами.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміґраційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картоні 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедия в 3 актах з сільського життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поchtову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10, Львів. У Львові набути можна в Ставропигийській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, ориґінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильнійше увагляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

РОБИТНЯ СУКОЇ ДАМСКИХ Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29, 1. п. приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в осібних годинах. Замісцеві панночки приймає на помешканє

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилах поcht. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко. ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — 78-?

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант віденьский)

у Львові, ул. Крута ч. 7,

виконує мужеску, дамску і діточу обу, також чоботи з хольянами для духовенства по як найприступнійших цінах.

Рівнож приймає репарації кальшів. — З провінції виставе старий оказ на міру. 136 93—140

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсідги бажає позбути ся слабости легких, або горла, хотайби найупірнійшої, або астми, навіть дуже задавненої і на позір невидлічимої, сей неґай не гербату для хронічно хорих на легки і горло А. Wolffsky-ого. Тисячні подяки дають ґваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дни 75 кр. Брошура (описанє ужитя) задармо. Правда лише у

А. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 37.